

Hva er de kanoniske og de apokryfe evangelier? Hvor mange er det?

• De kanoniske evangelier er de som Kirken har anerkjent som guddommelig inspirerte og som trofast viderefører den apostoliske tradisjon. Det er fire og bare fire: Matteus, Markus, Lukas og Johannes.

► På slutten av 100-tallet finner vi dette uttrykkelig fastslått av den hellige Ireneus av Lyon ("Contra Haereses" 3, 11, 8-9). Kirken har alltid hevdet dette, og foreslo det etter hvert som et trosdogme da den definerte Den hellige skrifts kanon ved konsilet i Trident (1545-1563).

► Oppbyggingen i disse evangeliene er basert på det apostlene så og hørte i Jesu nærvær og de gangene han viste seg for dem etter oppstandelsen.

For å oppfylle Herrens befaling begynte apostlene umiddelbart å forkynne det glade budskap (evangeliet) om ham og om den frelse han brakte til menneskeheten. Små kristne fellesskap begynte å dukke opp i Palestina og andre steder (Antiokia, byene i Lilleasia, Roma etc).

I disse fellesskapene tok tradisjonen form av beretninger og lære om Jesus, alltid under ledelse av apostlene som hadde vært øyenvitner til dem. På et tredje stadium ble disse tradisjonene skrevet ned og satt sammen slik at de dannet en slags biografi om Jesus, noe som ga opphav til evangeliene til bruk for de fellesskapene de var myntet på.

► Det første evangeliet ser ut til å være Markusevangeliet, eller kanskje en hebraisk eller arameisk versjon av Matteusevangeliet, noe kortere enn den vi har nå. De andre tre kom til å ha liknende fremstillingsmåter. Ved nedskrivningen valgte hver evangelist ut noen ting fra de mange som ble viderefremidlet, sammentrakk andre, og skreddersydde det for sine nærmeste leseres behov.

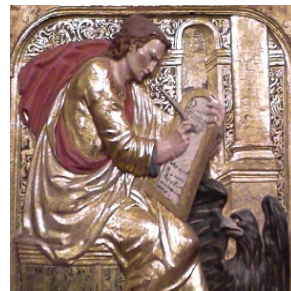
De kanoniske evangelier er de som Kirken har anerkjent som guddommelig inspirerte og som trofast viderefører den apostoliske tradisjon. Det er fire og bare fire: Matteus, Markus, Lukas og Johannes.

Det at de fire ble sett på som apostoliske viser seg ved det faktum at de ble mottatt og videreført som skrevet av apostlene selv eller deres nærmeste disipler – Markus var disippel av Peter og Lukas av Paulus.

• De apokryfe evangeliene er de som Kirken ikke aksepterte som deler av den ekte apostoliske tradisjon, selv om de selv påsto at de var skrevet av en av apostlene.

"Apokryf" betydde opprinnelig "hemmelig", i betydningen at de ble skrevet for en spesiell gruppe innvidde som sirkulerte dem blant sine egne. Senere fikk ordet betydningen falsk og til og med kjettersk.

► De begynte å sirkulere ganske tidlig – de blir henviset til i siste halvdel av 100-tallet. De hadde ikke den apostoliske garanti som de fire anerkjente evangeliene, og videre inneholdt mange av dem ideer som var forskjellige fra den apostoliske tradisjon.

► "Apokryf" betydde opprinnelig "hemmelig", i betydningen at de ble skrevet for en spesiell gruppe innvidde som sirkulerte dem blant sine egne. Senere fikk ordet betydningen falsk og til og med kjettersk.

► I tidens løp vokste antallet apokryfe skrifter, hovedsakelig for å legge til detaljer om Jesu liv som ikke var opplyst av de kanoniske evangeliene (for eksempel de apokryfe evangeliene om Jesu barndom), og også for å sette en apostels navn på lærer som var står i motsetning til Kirkens vanlige tradisjon (for eksempel Tomasevangeliet).

► Basert på informasjon hentet fra kirkefedrene om de bevarte apokryfene selv, eller henvisninger til manuskripter, er antallet apokryfe evangelier kjent for å være over 50. Origenes av Alexandria (d.245) skrev: "Kirken har fire evangelier, kjetterne mange."